

Могилко Ю. О.,

викладач кафедри корейської філології

Київського національного лінгвістичного університету

КОРЕЙСЬКА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ПІСЛЯ КОРЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ ТА РОЗДІЛЕННЯ КОРЕЇ

Анотація. Стаття присвячена корейській дитячій літературі ХХ століття. У статті розглядається післявоєнна дитяча література, подаються нові дослідження із цієї теми. У сучасному літературознавстві досить мало емпіричних досліджень, присвячених дитячій корейській літературі.

Ключові слова: дитяча література, Корейська війна, розділення Кореї.

Постановка проблеми. Нині дитяча література в Кореї займає невід'ємну частину повсякденного життя маленьких корейців. У сучасному українському літературознавстві наявні лише дослідження з корейського фольклору. Спроба дослідити корейську дитячу літературу ХХ століття робиться вперше.

Мета статті – огляд корейської дитячої літератури після Корейської війни та розділення Кореї.

Виклад основного матеріалу. У літературі будь-якої країни є своя національна специфіка. Проте в корейській літературі ця особливість пов'язана з розколом Кореї на Південну й Північну. Треба зазначити, що другу половину 1960–1970-х рр. характеризують як період застою в південнокорейській літературі, що пов'язано з умовами військової диктатури в країні. 1980-ті рр. характеризують як період ідейності, а 1990-ті вже як період індивідуальної чуттєвості. Переламним моментом розвитку літератури є друга половина 50-х рр. ХХ століття, коли на літературній арені з'являється когорта молодих письменників. Багато письменників опинилися в діючих арміях, брали участь у боях, і цей власний життєвий досвід стає основою їх творчості.

Історичні події 1945 р., які передували розділенню Кореї, суттєво вплинули на формування світогляду корейських літераторів, які писали книги для дітей (6–25 전쟁, 6–25 사변). 10 травня 1945 р. відбулися вибори на Півдні, на яких перемогла фракція Лі Синмана, а 15 серпня того ж року було проголошено Республіку Корея, президентом якої став Лі Синман. У відповідь на цей акт розколу на Півночі вибори було проведено 25 серпня 1945 р., і 9 вересня проголошено КНДР, яку очолив Кім Ільсон (김일성) (у минулому – командир визвольного загону, який діяв на кордоні Китаю й СРСР). У 1949 р. на кордоні КНДР і Республіки Корея вже відбувалися перестрілки. Кім Ільсон домігся схвалення намірів щодо походу на Південь, і почалася Корейська війна (한국전쟁). Перехід армії КНДР через 38 паралель 25 червня 1953 р. викликав занепокоєння у світі. 27 липня 1953 р. представники ООН, КНДР і китайських добровольців підписали мирну угоду, а Лі Синман відмовився брати участь у переговорному процесі. Тому й досі Північ і Південь формально перебувають у стані війни – стані тимчасового припинення вогню [1, с. 99–110].

Незважаючи на те, що після Корейської війни великий вплив на створення творів для молодого покоління чинили іноземна культура та комерціалізм, дидактичність залишалася головною характеристикою дитячих книжок. Провідними письменниками, які писали дитячу прозу, в 1950-х рр. були 마해송 [18], 강소천 [17], 이원수 [19], 김요섭 [16]. Серед поетів

були відомі 최계락, 이종택. У 1950-х рр. виходять книжки не лише корейських письменників. Завдяки журналам для дітей, наприклад, 어린이 세계 (1952–1956 рр.), які виходили друком на той час, юних читачів знайомлять з іноземною літературою («Будиночок дядька Тома», «Арабська ніч», «Казки братів Грім», «Пітер Пен», «Чарівний сад»). Ще однією національною особливістю в 50-х рр. стає те, що письменники, які писали виключно для дорослих, починають писати твори для дітей. Яскравим прикладом може бути 황순원¹(1915–2000 рр.), який запам'ятався як автор коротких розповідей «Злива» (1953 р.), «Сільський хлопчик» (1949 р.) [22].

Найважливішим у розвитку дитячої літератури в її перехідний період було створення Спліки корейської дитячої літератури в 1954 р. і Корейського дитячого культурного інституту в 1956 р.

Корейські письменники бачили Корейську війну як «тотальну війну», іншими словами, війну між націями, розмежування між солдатами та цивільними. У бойових діях суспільна роль письменництва була в таких обставинах надзвичайно важливою. Дитячий письменник 최상덕 (1901–1971 рр.) писав:

«Перо, яке ми тримаємо для боротьби, повинне бути як граната, польова артилерія, вознемети й атомна бомба, <...> повинне стати новою зброєю. Беручи наші ручки, ми можемо протистояти противнику й зменшити розрив між фронтом і тилом, збільшуючи бойовий дух фронтовиків і підвищуючи бойовий дух цивільного населення в тилу».

Література, написана під час Корейської війни, має специфічну «функцію», що полягає в підтримці високого бойового духу солдатів і цивільних осіб. Для створення такого ефекту письменник намагається викликати ненависть до ворога. У багатьох оповіданнях того періоду порівнюються північнокорейські політики чи офіцери й звичайні північнокорейські громадяни. 김송 «Живий Назавжди» (영원히 사는 것, 1952) і 최상덕 «Корова, що перетинає 38-у паралель» (소가 넘어온 38선, 1952) – це лише два приклади таких творів. В оповіданнях автори наголошують, що північнокорейські політики й офіцери відмовилися від права бути частиною корейської нації через дотримання комуністичної ідеології. У той же час середньостатистичний північнокорейський громадянин є жертвою влади й розглядається як обдурений раб. У романі 김송, наприклад, ця різниця стає зрозумілою завдяки персонажу на ім'я 추몽일, який є офіцером північнокорейської армії. Його злочини полягають у згвалтуванні нареченої героя, а також у намаганні створити п'яту колону в межах території Південної Кореї. Коли герой 형철 зустрічає захопленого північнокорейського солдата, то розуміє, з якими труднощами стикається звичайний північнокореець.

¹ 황순원 – корейський поет і прозаїк. Народився в період японської окупації Кореї. Уперше світ побачив його твори в журналі «Східний світ» в 1931 р. Після розділу Кореї письменник переїхав на південь і став викладачем в університеті. Відмовився писати японською. Усі твори літератора пише виключно корейською мовою.

«Схоже, що військова поліція противника зв'язала йому ноги, так що він не міг відступити і був змушений боротися до смерті. Але перед обличчям нашої морської піхоти невтомна атака й оборонні лінії противника зламалася повністю, і їхні військові поліцейські застрелили його, так що він не міг утекти. «Я хотів бігти і здатися, але через нагляд військової поліції я завершив усе таким чином», – сказав хлопчик, який впав на землю й почав голосно плакати. Незважаючи на те, що він був ворогом, із людської точки зору Хьончхоль відчував жалість до нього».

Офіцери й політики, що з'являються в історії *김송* в Північній Кореї, як правило, зображуються як жорстокі вбивці, позбавлені людських чеснот. Їх частіше за все змальовують істотами, які мають негативні конотації (чорти, вовки, паразити). Для читача одразу стає зрозумілою конотаційна пара «добро – зло». Читач із перших рядків такого твору відчуває зневагу й огиду до «біологічно» прописаних персонажів. *추몽일*² описується так: «Обличчя дикуна, а його голос подібний до вою кровососних вампірів із некла». Протягом усього роману північнокорейці систематично показані в поганому світлі й заперечують будь-які людські якості. Навіть у корейській літературі та корейському кінематографі XXI ст. ми можемо з легкістю виявити персонажів із Північної Кореї, адже вони, як і 64 роки тому, зображуються з деякими «демонічними рисами», наприклад, шрами на все обличчя, які поводять себе наче тінь. Саме такими ми бачимо солдатів північнокорейської армії. Уже в 50-х рр. XX ст. їх зображують як тварин, для яких є нормальним вбивати та гвалтувати жінок.

Після закінчення Корейської війни анімалістична сексуальна хіт ворога, здається, залишилася популярною темою в антикомуністичній літературі. Свідчення цього можна побачити на обкладинці коміксу під назвою «Таємна спальня Кім Ір Сена» (*김일성의 침실*).

У 1980 р. було опубліковано більше десятка мальованих журналів і книг, наприклад, «Острів скарбів», «IQ Jump», «Sonyun Champ». Вони набули широкої популярності в Кореї. Персонажі цих книжок – Дулі, Малий динозавр, Хані і Янг Шим – стали улюбленими героями покоління. В останні роки попит на дитячі мальовані книжки збільшився через їхню популярність серед дітей та їхніх батьків. Це пов'язано з навчальним змістом книжкових серій: «Чому?», «Вживання», «Шукачі скарбів» і т. д. Такі серії, як правило, включають у себе більше 30 книг. Тематично диференціюються за різними дисциплінами виховного значення (наука, культура, суспільство й іноземні мови).

Літературу, яка була створена після 1945 р., називають літературою періоду розділення. І якщо на півдні Кореї продовжувався процес запозичення західних літературних форм і тем, то на півночі Кореї збільшується кількість письменників, що пишуть твори в дусі так званої літератури соціалістичного реалізму. Незважаючи на те, що на корейському півострові твори пишуться однією мовою, різниця між літературами стає все більш виразною.

Висновки. Із 1960-х рр. корейська дитяча література почала поступово розвиватися, а до початку 1990-х рр. їй удалося стати незалежним літературним напрямом. Унаслідок науково-технічного прогресу, суспільних проблем, глобальних катастроф, проблем у родині дитяча література в 90-х рр. XX ст.

² П'ята колона – люди, чії дії викликають тривогу в країні, а їхні зв'язки із закордоном залишаються таємницею для широкого загалу – диверсанти, саботажники, внутрішні вороги. Діяльність п'ятої колони поділяють на два періоди: мирний і воєнний час. П'яту колону поділяють на воєнну п'яту колону, що діє безпосередньо під час агресії, і політичну п'яту колону, яка використовується ворогом безперервно.

стрімко розвивається. Корейська дитяча література зберігає вплив Сходу з часів японської окупації Корейського півострова (1910–1945 рр.) і західної культури після громадянської війни.

Література:

1. Країнознавство: Корея: [навчальний посібник] / Ю. А. Ковальчук. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 350 с.
2. Новый взгляд на историю Кореи: [підручник]. За ред. Хо Сун Чьол. Переклад з корейської Ю.А. Ковальчук. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 336 с.
3. A study of Choson childhood in the period of the “formation of the self”. Kim Mansok. 2003 – P. 322.
4. Discovery of the child-mind and children’s poetry of the liberation period / Kim Chonghon. – Seoul. 2008 – P. 268.
5. Encyclopedia of Adolescence/ Kim Ok; Illustrator: Naomi Yang, Little Mountain Publishing Co.2007, – 195 p.
6. Escape School from Worries for Elementary School Students / Lee Minsik; Illustrator: Sayhong, Dasan Child2009. – 231 p.
7. Im, Hon-yong. Hwang, Sun-won // Who’s who in Korean literature. – Seoul: Hollym, 1996. – P. 151.
8. “KAPF Literature in Modern Korean Literary History.” Kim, Yunsik and Yoon Sun Yang. 2006 – P. 732.
9. Literature for Children: A Short Introduction David L. Russell, 2011. – 360 p.
10. The construction of Korean children’s literature: the discovery of the child and the literature that followed/ Cho Unsuk. – Seoul. 2009 – P. 345.
11. The educational activism and philosophy of Pang Chonghwan/ An, Kyongsik. Seoul: Hakchisa. 1999 – p. 487.
12. Treasure Hunting / Gomdori Co., I-Seum2010. – 190 p.
13. Vegetable Garden Explained by Ladybug / Ro Jeong-eem; Illustrator: An Kyung-jaChulsu & Yeonghee Co.2011. – 40 p.
14. Waiting for Mom / Lee Tae-joon; Illustrator: Kim Dong-sungBorim Press, 2013. – 36 p.
15. Welcome to Our Ark/Gu Byeong-moMoonji Publishing Co., Ltd.2012. – 246 p.
16. 김현 (문학평론가), <안과 밖의 변증법>, 문학과학사, 1981.
17. 구두를 만드는 노동자가 아기를 위해 예쁜 꽃신을 짓는 이야기.
18. 마해송, <글로벌 세계 대백과>
19. 박태일 (2003). “이원수의 부왜문학 연구”. 《배달말학회》 32: 59–60.
20. 소중한 우리 것 재미난 우리 얘기. 관훈상제, 재미있는 옛날 풍습/ 우리누리, 1997. –283 p.
21. 작가 황순원 연대기. 양평군 소나기마을. 2012년 11월 2일에 확인함.
22. 황순원의 연대. 황순원 사이버 문학관. 2008년 11월 17일에 확인함.

Могилко Ю. А. Корейская детская литература после Корейской войны и разделения Кореи

Аннотация. Статья посвящена корейской детской литературе XX века. В статье рассматривается послевоенная детская литература. В работе даются новые исследования по этой теме. В современном литературоведении существует мало эмпирических исследований, посвященных детской корейской литературе.

Ключевые слова: детская литература, корейская война, разделение Кореи.

Mogylo I. Korean children’s literature after Korean War and the Division of the Korean peninsula

Summary. The article deals with the Korean children’s literature in the 20th century. It represents basic information about scientific researches and developments in this area. Very little empirical research has been carried out to determine Korean children’s literature.

Key words: children’s literature, Korean war, division of the Korean peninsula.